

ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน⁶

Terms for Women in Modern Khmer Novels.

วนารัตน์ น้อยเล็ก

Wanarat Noilek⁷

บทคัดย่อ

นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันมีการใช้ศัพท์เรียกผู้หญิงที่หลากหลาย จากการศึกษา นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันจำนวน 20 เรื่อง ที่ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2004 - 2013 พบว่า ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรมีลักษณะเป็นคำแทนนาม คือ เป็น “คำนามที่นำมาใช้เรียกแทนตัวบุคคล” นักประพันธ์เขมรจะเลือกใช้คำศัพท์ที่พ้องความหมายเพื่อสื่อความถึงผู้หญิง โดยแสดงความหมายในแง่การชื่นชมภาพลักษณ์ในด้านต่างๆ ของตัวละครเอกฝ่ายหญิงให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตาม ความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงนี้ จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง ค่านิยมของผู้ประพันธ์และชาวกัมพูชาที่มีต่อลักษณะความงามของสตรีทั้งรูปสมบัติ และคุณสมบัติได้

คำสำคัญ: ศัพท์เรียกผู้หญิง นวนิยายเขมร

⁶บทความนี้เรียบเรียงขึ้นจากส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต เรื่อง “การศึกษาศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน” สาขาวิชาเขมรศึกษา ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2556

⁷นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเขมรศึกษา ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

Terms for women are variously used in Modern Khmer Novel. According to the study about modern Khmer novels of 20 stories which were published during 2004 - 2013, it has been found that the Terms for women are generally the words which used as a pro-form; in other word, it is a noun that used in place of person. The Khmer authors will choose the synonyms to show the meaning toward women which represent the admiration about the various images of female protagonist to help the readers have imagination accordingly.

Therefore, the meaning of Terms for women can reflect Khmer author's and Khmer people's value towards women's beauty and qualifications.

Key words: Terms for Women, Modern Khmer Novels.

บทนำ

นวนิยายเขมร หรือ **บุรณยานิเทศ /pralaom look/** ตามพจนานุกรมฉบับพุทธศาสนบัณฑิตยให้ความหมายว่า “*น. เรื่องประโลมใจมนุษย์โลก เป็นเรื่องที่ถูกแต่งประดิษฐ์ขึ้นโดยไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามประวัติศาสตร์...*” (ฤๅสภสธบ. 1967 : 326) เป็นงานวรรณกรรมที่มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงมาจากวรรณกรรมประเภทร้อยกรองโดยแต่เดิมนิยมสร้างสรรค์งานเพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันทางศาสนา จนกระทั่งฝรั่งเศส เข้ามาปกครองกัมพูชาในช่วง ค.ศ. 1863 - 1953 จึงเริ่มปรากฏการสร้างสรรคงานเขียนประเภทร้อยแก้ว (มีธ บุก ชี, 2007 : 20 - 21) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นวนิยายเขมรได้รับความนิยมแพร่หลายสู่ประชาชนชาวกัมพูชาอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีบางช่วงที่เหตุการณ์ทางการเมือง สภาพสังคมทั้งภายนอกและภายในเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลให้วงการวรรณกรรมเขมรหยุดชะงักลง นักประพันธ์ไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ แต่เมื่อเหตุการณ์ต่างๆ

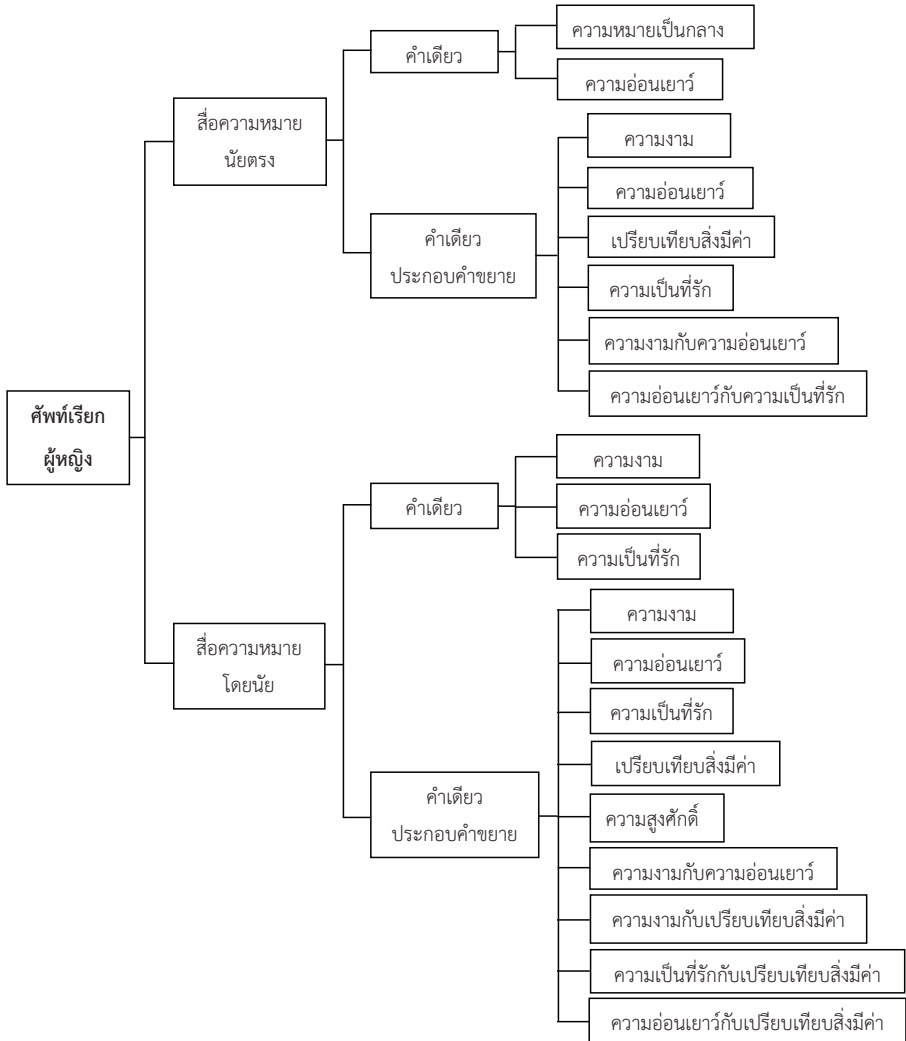
จากตัวอย่างข้างต้น จะสังเกตเห็นว่าในหนึ่งประโยคปรากฏศัพท์เรียกผู้หญิงต่างๆ กัน คือ คำว่า *สฺรึ /srøy/ ‘สรี’*, คำว่า *กญฺญาณ /kal-lə -yaan/ ‘กัลยาณ’* และคำว่า *นฺฐธฺนา /nuən niəŋ/ ‘นวลนาง’* คำศัพท์ทั้งหมดมิใช่ชื่อของตัวละคร แต่เป็นคำศัพท์ที่สื่อความหมายถึงตัวละครหญิงในเรื่องคนเดียวกัน เมื่อจะกล่าวถึงตัวละครหญิงนั้นอีกครั้ง ผู้ประพันธ์จะเลือกใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายที่สื่อถึงผู้หญิงศัพท์อื่นแทน แม้ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันจะมีความหมายโดยภาพรวมที่สื่อถึง “ผู้หญิง” แต่คำศัพท์บางคำยังมีความหมายแฝงเพื่อบอกรูปลักษณ์ และคุณสมบัติอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมในเรื่องความงามของสตรีเขมร ดังจะกล่าวถึงเรื่องความหมายและภาพสะท้อนจากศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันต่อไปนี้

ความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน

เพียรศิริ วงศ์วิภาณนธ์ (2542 : 291) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความหมายของคำโดยทั่วไปไว้ว่า *ความหมาย คือ คุณสมบัติประจำรูปต่างๆ ที่มีอยู่ในภาษา เป็นสารที่ผู้พูดเจตนาสื่อไปสู่ผู้ฟัง และเป็นสารที่ผู้ฟังตีความได้จากการฟังหรืออ่านสิ่งที่ผู้พูดสื่อมา* ศัพท์เรียกผู้หญิงที่ผู้ประพันธ์ใช้ในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันก็เช่นเดียวกัน ผู้ประพันธ์พยายามสื่อความหมายเกี่ยวกับตัวละครหญิงไปยังผู้อ่าน โดยใช้คำศัพท์ที่มีความหมายตรงตัว คำศัพท์ที่มีความหมายโดยนัย หรือนำศัพท์เรียกผู้หญิงมาประกอบกับส่วนขยายที่แสดงลักษณะหรือสถานะของตัวละครหญิงนั้นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

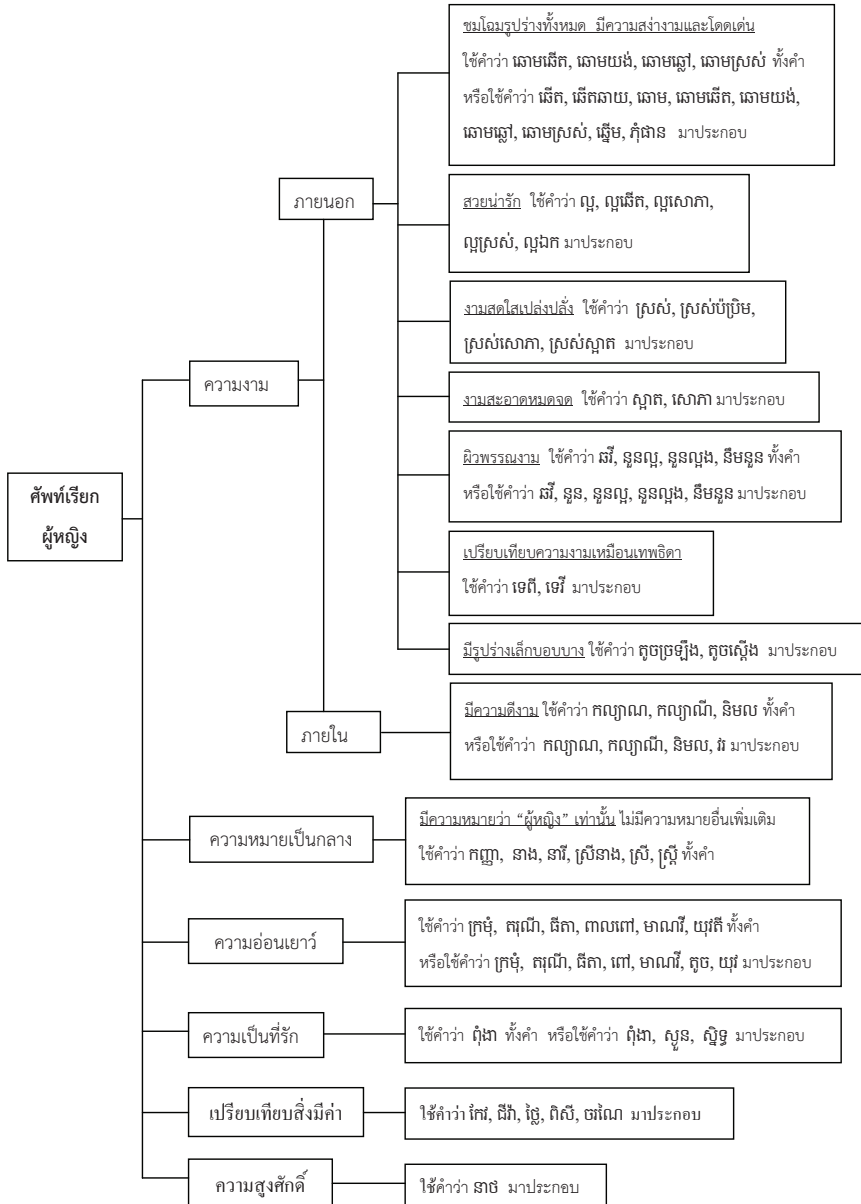
ในการศึกษาศัพท์เรียกผู้หญิงจากนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ผู้วิจัยพบศัพท์เรียกผู้หญิงจำนวน 139 คำ สามารถแบ่งคำศัพท์ตามการสื่อความหมายออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อความหมายนัยตรง และศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อความหมายโดยนัย ซึ่งศัพท์เรียกผู้หญิงทั้งการสื่อความหมายนัยตรงและการสื่อความหมายโดยนัยนี้ ยังสามารถแบ่งกลุ่มได้เป็นศัพท์เรียกผู้หญิงคำเดียวและศัพท์เรียกผู้หญิงคำเดียวที่ประกอบคำขยาย โดยทั้งสองกลุ่มยังมีเรื่องของความหมายที่กำหนดลักษณะหรือสถานะเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังโครงสร้างทางความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิง

จากแผนผังโครงสร้างทางความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทั้งศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อความหมายนัยตรง และศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อความหมายโดยนัยนั้น ผู้ประพันธ์นวนิยายเขมรนิยมใช้ศัพท์เรียกผู้หญิงที่เป็นคำเดียวประกอบคำขยาย มากกว่าใช้ศัพท์เรียกผู้หญิงที่เป็นเพียงคำเดียว นอกจากนี้ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่เป็นคำเดียวและคำเดียว ประกอบคำขยาย ยังสามารถแบ่งกลุ่มตามความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงเพื่อกำหนด ลักษณะและสถานะ โดยพิจารณาจากศัพท์เรียกผู้หญิงและพิจารณาจากคำที่มาประกอบด้วย ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงที่กำหนดลักษณะและสถานะ

จากแผนผังความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงที่กำหนดลักษณะและสถานะ ผู้วิจัยพบว่า ในการจัดกลุ่มตามความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน⁸ สามารถสะท้อนค่านิยมที่มีต่อผู้หญิงเขมรได้อย่างชัดเจน เห็นได้จากตารางค่านิยมจากศัพท์เรียกผู้หญิงได้ดังนี้

ตารางแสดงค่านิยมจากศัพท์เรียกผู้หญิง

ศัพท์เรียกผู้หญิง	แสดงค่านิยมเกี่ยวกับ	จำนวน (คำ)
	ความงาม	70
	ความอ่อนเยาว์	20
	ความงามกับความอ่อนเยาว์	17
	เปรียบเทียบสิ่งมีค่า	8
	ความเป็นที่รัก	6
	ความหมายเป็นกลาง	5
	ความงามกับเปรียบเทียบสิ่งมีค่า	5
	ความสูงศักดิ์	2
	ความอ่อนเยาว์กับความเป็นที่รัก	2
	ความอ่อนเยาว์กับเปรียบเทียบสิ่งมีค่า	2
	ความเป็นที่รักกับเปรียบเทียบสิ่งมีค่า	2
รวม	139	

⁸ สามารถดูรายละเอียดการจัดกลุ่มคำศัพท์ทางความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงเพิ่มเติมได้ในบทที่ 4 ความหมายและภาพสะท้อนจากนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ใน “การศึกษาศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน”

จากตารางแสดงค่านิยมจากศัพท์เรียกผู้หญิง ผู้วิจัยพบว่า ศัพท์เรียกผู้หญิง ในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันทั้งหมด 139 คำ ผู้ประพันธ์นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันนิยมใช้ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความงามมีมากที่สุดถึง 70 คำ รองลงมาคือศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความอ่อนเยาว์จำนวน 20 คำ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความงามกับความอ่อนเยาว์จำนวน 17 คำ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่เปรียบเทียบสิ่งมีค่าจำนวน 8 คำ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความเป็นที่รักจำนวน 6 คำ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่มีความหมายเป็นกลาง เท่ากับศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความงามกับเปรียบเทียบสิ่งมีค่า มีจำนวนกลุ่มละ 5 คำ สุดท้ายคือ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความสูงศักดิ์ ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความอ่อนเยาว์กับความเป็นที่รัก ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความอ่อนเยาว์กับเปรียบเทียบสิ่งมีค่า และศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความเป็นที่รักกับเปรียบเทียบสิ่งมีค่า มีจำนวนกลุ่มละ 2 คำ ตามลำดับ

จากผลลัพธ์ในเรื่องความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงนี้ สามารถสะท้อนในเรื่องของค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับผู้หญิงของชาวเขมรได้ดังนี้

ภาพสะท้อนและค่านิยมจากศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน

ผู้ประพันธ์นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันเลือกใช้ศัพท์เรียกผู้หญิงหลากหลายคำศัพท์ ในการสื่อความหมายถึงสตรี และคำศัพท์นั้นยังมีความหมายโดยนัยที่เกี่ยวกับรูปสมบัติ และคุณสมบัติของสตรี ทำให้สื่อความคิดและจินตภาพให้ผู้อ่านได้รับรู้ได้โดยที่ผู้ประพันธ์ไม่จำเป็นต้องกล่าวออกมาโดยตรงไปตรงมา ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมด้านความงามของสตรีเขมรที่สังคมใช้เป็นกรอบกำหนดไว้เป็นมาตรฐาน และเชื่อมโยงมาถึงการใช้ค่านิยมนั้นในการกำหนดลักษณะของสตรีที่ปรากฏในงานวรรณกรรมด้วย

จากการพิจารณาข้อมูลความหมายศัพท์เรียกผู้หญิงที่ปรากฏในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันจำนวน 139 คำ ผู้วิจัยพบว่า ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันสามารถสะท้อนให้เห็นค่านิยมและความเชื่อของชาวเขมรเกี่ยวกับความงามทั้งรูปสมบัติและคุณสมบัติของสตรีเขมร ในที่นี้ ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มศัพท์เรียกผู้หญิงตามค่านิยมได้ 6 กลุ่ม และยกตัวอย่างคำศัพท์ที่น่าสนใจซึ่งเป็นประเด็นที่จะสะท้อนให้เห็นค่านิยมของสตรีเขมรได้ชัดเจน ดังนี้

1. ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความงาม

หฺนฺส ฎฺญฺน (2548 : 127) ได้แสดงความคิดเห็นว่า *สังคมเขมรถือว่าสตรีที่เกิดมาล้วนแล้วแต่มีมงคลติดมาด้วยกันทุกคน หากจะทำให้เจริญมากขึ้นก็ต้องอาศัยความพยายามของตนเอง และการอบรมขัดเกลาจากบุคคลใกล้ชิดให้มีความเหมาะสม* ความงามจึงเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่สตรีต้องมีพร้อม ความงามในที่นี้ประกอบด้วย ลักษณะความงามจากภายนอกและความงามจากภายใน ความงามภายนอกคือ รูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ ฯลฯ ส่วนความงามภายใน คือ ความงามที่เป็นคุณสมบัติที่ดีของสตรีเขมรพึงมีคือ ลักษณะนิสัยดี มีกิริยามารยาทที่เรียบร้อย ปฏิบัติตนตามแบบแผนประเพณี และเป็นกุลสตรีที่ดั่งงาม จากการเก็บข้อมูลพบศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความงามมีจำนวนมากถึง 70 คำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายที่ผู้ประพันธ์นิยมใช้มากที่สุด ดังนี้

1.1 ศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อถึงความงามภายนอก

ความงามภายนอกเป็นคุณสมบัติประการหนึ่งของสตรี ที่บุรุษใช้พิจารณาเป็นลำดับต้นๆ สตรีที่บุรุษพึงปรารถนาและต้องการเลือกมาเป็นคู่ครองส่วนหนึ่งคือต้องมีรูปลักษณะภายนอกงดงามตามตำราที่สืบทอดมาแต่โบราณ คือ *ความงามของสตรีจะต้องประกอบด้วย ผงงาม พันงาม ริมฝีปากงาม ผิวงาม และวัยงาม รวมเรียกว่า* *เบฏฺติตฺถกณฺฎณฺณิ* /pañcapithakallāyaanəy/ ‘เบญจกัลยาณี’ (ภัสร์, 2011 : 8) ซึ่งได้รับความเชื่อนี้มาจากอินเดีย

การสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายของผู้ประพันธ์ก็เช่นเดียวกัน คุณสมบัติที่สำคัญของนางเอกคือต้องเป็นผู้หญิงที่มีความงามเป็นอันดับแรก หรืออาจจะมีความโดดเด่นเป็นพิเศษกว่า ตัวละครหญิงอื่นๆ ในเรื่อง จากการศึกษาศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประพันธ์นวนิยายใช้ศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อถึงความงามภายนอกหลายแบบด้วยกัน ตัวอย่างเช่น

บุรุษผู้ ฐึมิชฺชบุรฺเตสฺสํหาคฺคํ ฐึมิชฺชทฺรฺยไฉมิ :

หญิงสาว (หญิงงาม) ทำหน้าหล่อเหี่ยว สมอาตก็ทำหน้าที่กังวลใจเช่นกัน

(ภูาล์เผาศตฺถ, 2005 : 21)

កម្លោះសម្លឹងមុខសង្សារ ហាក់អង្វរសុំអ្វីម្យ៉ាងពីនាង... ធ្វើអោយ **ឆោមឆើតណ្ណក**
អៀនណាស់...

ชายหนุ่มมองหน้าแฟนเหมือนกับจะอ้อนวอนขออะไรอย่างหนึ่งจากเธอ... ทำให้
หญิงสาว (โฉมเฉิดตระอоек) อายมาก...

(សុបិនគ្មានថ្ងៃបញ្ចប់, 2006 : 37)

คำว่า **ស្រស់ស្រី/srah srøy/** ‘ผู้หญิงสวย’ หมายถึง ผู้หญิงที่มีความงาม
สดใส คำว่า **ស្រស់ /srah/** แปลว่า ‘สด’ เมื่อนำมาใช้ในที่นี้จึงมีความหมายว่า “สวยสด
งดงาม” คือมีทั้งความงามและความอ่อนเยาว์ที่มีความอิมเอบสดใส คำว่า **ឆោមឆើតណ្ណក**
/chaom chaet lqaa qaek/ ‘โฉมเฉิดตระอоек’ หมายถึง ผู้หญิงที่มีรูปโฉมโดดเด่น
งดงามเป็นที่หนึ่ง นอกจากนี้ยังมีคำว่า **ឆោមឆៅ/chaom claw/** ‘โฉมเฉลา’ หมายถึง ผู้หญิง
ที่มีรูปร่างราวกับช่างบรรจงสลักเสลา คำว่า **ក្រមុំកុំផាន /kra-mum phum-phaan/** ‘สาวงาม’
หมายถึง หญิงสาวที่มีความงามสง่า เป็นต้น

គ្រាន់តែពស់អៀនហៅនាងចំណេះដូច្នោះ **អីហាក់ក្រាចិត្តមួយរំពេច...**

เพียงแคได้ยินสมเือนเรียกหญิงสาวด้วยชื่อเช่นนั้น **หญิงสาว** (ฉวี) โกรธขึ้นมาทันที...

(កញ្ញាមេសខ្មាំង, 2007 : 21)

នួនណ្ណត់ទៅមុខជានិច្ច...ត់ទៅរកបន្ទប់ស្រី។

หญิงสาว (นวลละออง) วิ่งไม่หยุด... วิ่งไปที่ห้องของเธอ

(ចាញ់ចិត្តចងស្នេហ៍, 2005 : 165)

นอกจากนี้ยังมีการเน้นค่านิยมทางความงามของร่างกายเฉพาะส่วน เช่น
ผู้หญิงต้องมีผิวพรรณนวลงาม คำว่า **អី /chaawii/** ‘ฉวี’ มีความหมายตรงว่า ผิวพรรณ
แต่ได้มีการพัฒนาความหมายนำมาใช้สำหรับเรียกผู้หญิงและสื่อความหมายโดยนัยที่หมายถึง
“ผู้หญิงที่มีผิวงาม” คำว่า **នួនណ្ណ /nuon lqaaŋ/** ‘นวลละออง’ หมายถึง หญิงสาวที่มี
ผิวพรรณงามนวลละเอียดเหมือนละอองแบ่ง คำว่า **នួនណ្ណ /nuon lqaa/** ‘นวลละอ’
หมายถึง หญิงที่มีผิวพรรณนวลงาม เป็นต้น

ตีตกตู่เหฺน องค์กรกีฬาฝ่ายชกจูบฮูสสยู้กัณยวิธะ
หญิงสาว (ธิดาตัวเล็ก) กระจกเสื่อคลุมมาปิดตัวเขม่นมองฉัยริน

(บุญญาเญ้งเ้, 2008: 66)

ความนิยมของชาวกัมพูชาอีกประการหนึ่งคือมองว่าผู้หญิงที่สวยงามต้องมีรูปร่างเล็กบอบบาง เช่น คำว่า ตีตกตู่เหฺน /thiitaa touc sdaəŋ/ ‘ธิดาตัวเล็ก’ คำว่า ตู่ต /touc/ แปลว่า ‘เล็ก’ มาซ้อนคำกับ เหฺน /sdaəŋ/ แปลว่า ‘บาง’ จึงหมายถึง ผู้หญิงที่มีรูปร่างเล็กบาง คำว่า หนีรีตู่ตู่เหฺน /niirii touc craləŋ/ ‘นารีเล็กกะทัดรัด’ คำว่า ตู่ตู่เหฺน /craləŋ/ แปลว่า ‘กะทัดรัด’ หมายถึง ผู้หญิงที่รูปร่างเล็กกะทัดรัด เป็นต้น

1.2 ศัพท์เรียกผู้หญิงที่สื่อถึงความงามภายใน

“สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล” เป็นคำกล่าวที่บ่งบอกถึงการกระทำหรือกริยามารยาทของบุคคลที่จะแสดงถึงชาติตระกูล และลักษณะการอบรมเลี้ยงดู คุณสมบัติที่ดีของกุลสตรีเขมร คือ *ควรจะมีภาพพจน์ที่เรียบร้อย* ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงคนนี้มีครอบครัวที่ดีและได้รับการเอาใจใส่อบรมสั่งสอนจากครอบครัว (หุส ญีณ, 2548: 42) โดยผู้หญิงที่มีลักษณะดังกล่าวจะเป็นที่เอ็นดูและชื่นชมของผู้ที่พบเห็นโดยทั่วไป ความงามจากภายในจึงเป็นความงามทางลักษณะนิสัย กิริยามารยาท และความประพฤติที่ สตรีพึงมีและพึงปฏิบัติ นักประพันธ์เขมรจึงได้เลือกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความดีงาม มาเป็นคำศัพท์เรียกผู้หญิง ดังตัวอย่าง

ฮีสฮูส ยินฮาสกัธาสชฺร่าบ่ตบเญีเยเฮฮีนังลัมเฝีกบស់บุสเห็งเญีเยา
หญิงสาว (นิมนวล) ไม่พูดอะไรตอบรับข้อเสนอของชายหนุ่ม

(กัญญาฮูสฮฺนัง, 2007 : 105)

แสดงให้เห็นว่าลักษณะความงามของสตรีดังที่กล่าวมานั้น เป็นทัศนคติและมุมมองที่ชาวเขมรยึดถือมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ในขณะที่เข้าร่วม บุตรสาวจะได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากมารดา ในเรื่องงานบ้านงานเรือน ศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมให้เป็นผู้ที่พร้อมด้วยคุณสมบัติอันน่ายกย่อง เป็นที่รักของผู้พบเห็น เพื่อให้ดำเนินชีวิตในครอบครัวและสังคมได้อย่างเป็นสุข (หุส ฤฎิณ, 2548 : 33 - 37) ซึ่งตรงกับศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงถึงความงามภายนอก ที่สตรีจะต้องประกอบไปด้วยความดีงาม ประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรมธรรมจรรยาตนเอง

อย่างไรก็ตาม ประเพณีการเข้าร่วมของสตรีเขมรในปัจจุบันค่อยๆ เสื่อมคลายไปตามกาลเวลาและการเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากสตรีเขมรมีโอกาสทางการศึกษามากกว่าในอดีต และออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น (Yeang Virakbot, สัมภาษณ์, 2013)

ผู้วิจัยพบว่า ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความงามภายนอก มีจำนวนคำศัพท์มากกว่าศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความงามจากภายใน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ทัศนคติของชาวเขมรในปัจจุบันยึดถือเรื่องความงามภายนอกเป็นหลัก เห็นได้จากการใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายถึงการชื่นชมความงามของผู้หญิงมีจำนวนมากที่สุด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ปัจจุบันเป็นยุคสมัยของวัตถุนิยม ผู้คนยึดถือต่อบัณฑิตภายนอกมากกว่าคุณค่าภายในจิตใจ คำศัพท์เรียกผู้หญิงที่ปรากฏในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน จึงเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นมุมมองของคนในสังคมเขมรที่มีต่อสตรี สตรีที่มีคุณค่าและน่ายกย่องคือสตรีที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม แตกต่างจากทัศนคติชาวเขมรในอดีต ดังที่ หุส ฤฎิณ (2548 : 42) ได้กล่าวไว้ว่า *หญิงสาวที่มีจริยงดงามเป็นที่เลื่องลือนั้น ได้รับการยกย่องจากสังคมมากกว่าหญิงสาวที่มีรูปร่างแต่ขาดจริยา*

2. ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความอ่อนเยาว์

เรื่องที่เกิดขึ้นในนวนิยายรักส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร วัยหนุ่มสาว ผู้ประพันธ์จึงได้นำเรื่องความอ่อนเยาว์มาใช้เป็นศัพท์เรียกผู้หญิง ซึ่งความอ่อนเยาว์ หรือเยาว์วัยในที่นี้ คือ ความเป็นเด็ก ความสาว หรือมีอายุน้อย โดยมีทั้งคำศัพท์ที่สื่อความหมาย โดยตรง และสื่อความหมายโดยนัยที่ต้องตีความเพิ่มขึ้น จากการเก็บข้อมูลพบศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความอ่อนเยาว์มีจำนวน 20 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เช่น คำว่า *ក្រមុំ* /kra-mum/ ‘สาว’ หมายถึง หญิงสาว คำว่า *នាងតូច* /niəŋ touc/ ‘นางน้อย’ หมายถึง สาวน้อย หรือเด็กผู้หญิง คำว่า *ពុទ្ធី* /da-ru-nii/ ‘ดรุณี’ หมายถึง เด็กสาววัยรุ่น คำว่า *ធីតា* /thii-taa/ ‘ธิดา’ แปลว่า ธิดา หรือลูกสาว *មាណវី* /mion-nə-wii/ ‘มาณวี’ แปลว่า สาววัยรุ่น เป็นต้น

ធីតា เบิกเถกเถก *ហេតុផល* ភូមិភាគកម្ពុជា

หญิงสาว (ธิดา) ยกแก้วกาแพ่ยื่นให้คุณสุภา...

(เย็บโทรภคศาสตร์, 2004 : 114)

ดังตัวอย่างข้างต้น คำว่า *ធីតា* /thii-taa/ ‘ธิดา’ นี้ ผู้ประพันธ์นำมาใช้เป็นศัพท์เรียกผู้หญิง ไม่ได้หมายถึงชื่อของตัวละคร และไม่ใช่อัตลักษณ์ของตัวละคร ในที่นี้จะหมายถึง “หญิงในวัยสาว” ซึ่งเป็นการกลายความหมายของคำให้แคบเข้า (narrowing of meaning) จากความหมายเดิม “ลูกสาว” ให้เหลือเพียงความหมายว่า “หญิงสาว เด็กสาว” เท่านั้น ในกรณีของคำนี้ต้องพิจารณาจากบริบทเป็นสำคัญ เพราะส่วนใหญ่ยังคงใช้เพื่อสื่อความหมายว่า “ลูกสาว” ตามศัพท์เดิม มีเพียงในงานนวนิยายเท่านั้นที่สามารถสื่อความหมายได้อีกทางหนึ่ง

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การที่ผู้ประพันธ์ใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสาว ความอ่อนวัย หรือเปรียบเทียบว่ามีอายุน้อยเหมือนกับน้องสาวคนเล็ก น่าจะเป็นการแสดง ความเอ็นดูต่อหญิงอันเป็นที่รัก มากกว่าจะหมายถึงการเรียกตามลำดับญาติ และจากการ สัมภาษณ์ผู้บอกภาษา (Yeang Virakbot, สัมภาษณ์, 2013) เกี่ยวกับค่านิยมเรื่องคู่ครอง ของชาวเขมรมีข้อที่น่าสนใจว่า ชาวเขมรมีค่านิยมให้บุตรสาวแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย คือ

อายุประมาณ 15 - 22 ปี และไม่ควรมากกว่า 25 ปี เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม สำหรับการมีครอบครัวของผู้หญิง อีกทั้งสามีชาวเขมรนิยมยังใช้คำสรรพนามเรียกตนเองว่า *baaj* /'baaj/ 'พี่' และเรียกภรรยาว่า *qoun* /'qoun/ 'น้อง' หรือ *qoun* /'qoun/ 'น้อง' แม้ว่าภรรยาจะมีอายุมากกว่าก็ตาม โดยจะถือว่าเมื่อแต่งงานอยู่กินกันแล้วสามีเป็นผู้ปกป้องดูแลเสมือนพี่ชายดูแลน้องสาว อีกประการหนึ่งคือเป็นเครื่องหมายว่า ผู้ที่เป็นภรรยาได้ยกย่องให้เกียรติสามีในการเป็นผู้นำครอบครัว คำอธิบายนี้จึงเชื่อมโยงได้กับความหมายของศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงลักษณะความอ่อนเยาว์ว่าเป็นคุณสมบัติที่ดีอีกประการหนึ่งของสตรีเขมร

3. ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความเป็นที่รัก

ผู้ประพันธ์นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ได้นำลักษณะที่แสดงถึงความเป็นที่รักมาใช้เป็น ศัพท์เรียกผู้หญิง ความเป็นที่รักหมายถึงรวมทั้งการเป็นคนรัก และคนที่หมายปองว่าจะเป็นผู้ครองใจในอนาคต ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงความเป็นที่รักจะใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายตรงและคำที่แสดงความเปรียบเทียบ ดังตัวอย่างเช่น *srøy touc tan* /'srøy touc tan/ 'หญิงน้อยที่รัก' หมายถึง สวณน้อยอันเป็นที่รัก คำว่า *tan* /'tan/ แปลว่า 'ที่รัก' คำว่า *pum-ŋiə* /'pum-ŋiə/ 'หญิงที่รัก' คำว่า *srəuən srəy* /'srəuən srəy/ 'สวณศรี' หมายถึง หญิงที่ควรค่าแก่การดูแลรักษา

ស្រស់ត្រកាលត្រីយ របស់ឆ្លងឆ្លើយរួចដាក់ទៅកកក្តីទាំងវាចា៖

หญิงสาว (งามที่รัก) หยดตอบโต้แล้วหันไปหาก็คี...

(ศกฏาเมธูสอุ้ง, 2007 : 60)

คำว่า *ស្រស់ត្រកាលត្រីយ* /'srəh traan-traəy/ 'งามที่พึงพา' หมายถึง เป็นผู้หญิงที่เป็นที่พึงพิง มีความหมายโดยนัยว่า หญิงคนรักที่หมายปองไว้เป็นคู่ชีวิตเปรียบเสมือนเรือต้องจอดเทียบฝั่งเทียบท่าหน้า เมื่อจะกล่าวถึงหญิงอันเป็นที่รักก็เปรียบเสมือนกับ “ฝั่งน้ำ” ที่เป็นที่พึงพิงและปลอดภัย ถือเป็นความสำเร็จของชีวิตคู่ เป็นต้น

4. ศัพท์เรียกผู้หญิงที่มีความหมายเป็นกลาง

คำหลักของศัพท์เรียกผู้หญิงโดยส่วนใหญ่ จะเป็นคำที่สามารถสื่อสารให้ผู้อ่านทราบว่ากำลังกล่าวถึงเพศหญิง และไม่ได้บ่งบอกลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติม โดยผู้ประพันธ์นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันได้เลือกสรรคำมาใช้ทั้งที่เป็นภาษาเขมร และเป็นคำยืมจากภาษาบาลี - สันสกฤต และมีความหมายนัยตรง ตามความหมายที่ระบุไว้ในพจนานุกรมโดยไม่ต้องตีความหมายเพิ่ม คือ คำว่า *នាង* /niəŋ/ ‘นาง’ คำว่า *នារី* /niə - ri:/ ‘นารี’ คำว่า *ស្រីនាង* /srəy niəŋ/ ‘หญิง’ คำว่า *ស្រី* /srəy/ ‘หญิง’ คำว่า *ស្ត្រី* /strəy/ ‘สตรี’ เป็นต้น ทุกคำล้วนมีความหมายว่า “ผู้หญิง” เท่านั้น เป็นคำกลางๆ ไม่ได้มีการแสดงลักษณะเพิ่มเติมใดๆ ดังตัวอย่างจากนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ดังนี้

នាង ก็ดงบ่ស្រដីហើញញឹមទៅកប់ៗ

หญิงสาว (นาง) ก็หยุดพูด (ไม่ตอบ) แล้วยิ้มตอบบुरา

(เขมรสุภกาสัต, 2004 : 73)

ពេញមួយយប់នេះ *ស្រី* មិនបានគេងទេ...

คืนนั้นทั้งคืน *หญิงสาว* (หญิง) ไม่ได้นอนเลย...

(ตัญญีคิตุชงเสฐ์, 2005 : 174)

5. ศัพท์เรียกผู้หญิงที่แสดงถึงสิ่งมีค่า

ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันที่แสดงถึงสิ่งที่มีค่า เป็นการเปรียบเทียบกับผู้หญิงคนนี้มีคุณค่า และควรค่าแก่การรักทนถนอม เสมือนเป็นของมีค่ามีราคา เป็นแรร์ตันชาติ คือ แก้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ឧត្តមដើរចូលមកក *កែវស្រី*

อุดมเดินมาหา *หญิงสาว* (แก้วศรี)...

(กัญญาเชฐฐ์, 2007 : 102)

ทั่วไป สถานภาพของตัวละครจึงไม่ต่างกันนัก ได้แก่ คำว่า *นางสาว* /niəŋ niət/ ‘นางนาถ’ “นางผู้เป็นใหญ่ นางผู้เป็นที่พึ่ง”

นางสาว ตาสผู้บ่าว: ศึกษาค้นคว้า: ผู้ชกผู้เฉลียวฉลาด: ผู้ชกผู้เฉลียวฉลาด...

หญิงสาว (นางนาถ) พบชายหนุ่มพิชิต ซึ่งมืออากัปกิริยาเหมือนว่าเย็นรอรอ

(ชฎีอักษรแก้ว, 2005 : 18 - 19)

คำว่า *นางสาว* /niəŋ niət/ ‘นางนาถ หมายถึง เจ้านายผู้หญิงที่อยู่ในวรรณะ กษัตริย์ หรือเป็นราชวงศ์ชั้นสูง นิยมใช้ในงานวรรณคดี แต่เมื่อผู้ประพันธ์นำมาใช้ในงาน นวนิยาย ซึ่งมีใช้เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลฐานะสูงถึงระดับเจ้านาย จึงสื่อความหมายเพียงหญิง สามัญชนที่มีความเพียบพร้อมทั้งรูปสมบัติและคุณสมบัติ อาจจะเป็นคุณหนูที่อยู่ในตระกูลสูง หรือเป็นหญิงสาวที่มีฐานะร่ำรวย

จากการศึกษาศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จำนวน 139 คำ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า นักประพันธ์นวนิยายเขมรสมัยปัจจุบันนิยมใช้ ศัพท์เรียกผู้หญิงตามชนที่มีมาในอดีต และสร้างสรรค์ด้วยการใช้ส่วนขยายความเพิ่มเติม เพื่อบอกลักษณะหรือสถานะของตัวละคร และยังพบว่าผู้ประพันธ์นวนิยายเขมรนิยมใช้ศัพท์ เรียกผู้หญิงที่แสดงความหมายเกี่ยวกับความงามของผู้หญิงมากที่สุด รองลงมาคือศัพท์เรียกผู้หญิง ที่แสดงลักษณะความอ่อนเยาว์ ซึ่งทั้งสองประการนี้ เป็นการสื่อความหมายถึงรูปสมบัติ ของสตรี ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพถึงตัวละครได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ดังนั้น ศัพท์เรียกผู้หญิงในนวนิยายเขมรสมัยปัจจุบัน จึงสามารถแสดงให้เห็นค่านิยม และความเชื่อของชาวเขมรที่มีต่อผู้หญิงว่า รูปสมบัติของสตรีเขมรที่ได้รับการยกย่อง จากสังคมจะต้องประกอบไปด้วยความงาม และมีความอ่อนเยาว์หรือความสาว ซึ่งเป็นลักษณะ ทางกายภาพที่สตรีและสังคมเขมรปรารถนาในช่วงทศวรรษนี้ และแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ ของผู้ประพันธ์ที่ต้องการใช้คำที่สื่อสารให้ผู้อ่านเกิดสุนทรียภาพและสุนทรียรสในงาน วรรณกรรม รวมทั้งแฝงเรื่องค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับสตรีเขมร ทำให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิง

ที่ผู้ประพันธ์นวนิยายสร้างขึ้นนั้นไม่มีติและสอดคล้องกับคุณสมบัติที่สตรีเขมรควรมีตามขนบจารีตที่ถูกกำหนดจากสังคมเขมรนั่นเอง

บรรณานุกรม

หนังสือ

นาวรรณ พันธุมธา. **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

เพียรศิริ วงศ์วิภาานนท์. "หน่วยที่ 13 ความหมาย." ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 3**.

(287 - 368). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2542.

สุนันท์ อัญชลีอนุกุล. **ระบบคำภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่วิชาการ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

เบ๊ង ហុក ឌី. **អក្សរសិល្ប៍ខ្មែរសតវត្សទី 20 កំរិតពន្ធនិងកម្រងអត្ថបថ**. ភ្នំពេញ : អង្គរ, 2007.

ងួន ញិល. **ព្រលឹងមាតាធិបតេយ្យក្នុងសង្គមខ្មែរ**. (ភូមិជិត រឿងគេ, ផ្លូវប្រេង) បុរីរ៉ម័យ : វិញ, 2548.

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ. **វចនានុក្រមខ្មែរ**. បោះពុម្ពគ្រាទី 5. ភ្នំពេញ : ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ,

1967.

វ៉ាន់រី. **លក្ខណ៍ស្រី**. ភ្នំពេញ : នគរវត្ត, 2011.

นวนิยาย

ម៉ៅ សំណាង. **ដងស្ទឹងស្នេហា**. ភ្នំពេញ: បន្ទាយស្រី, 2009.

_____ . **ដួងនេត្រា**. ភ្នំពេញ: បន្ទាយស្រី, 2010.

_____ . **ថ្ងៃជួបថ្ងៃបាត់**. ភ្នំពេញ: បន្ទាយស្រី, 2013.

_____ . **បុណ្យលៀងម៉ែ**. ភ្នំពេញ: បន្ទាយស្រី, 2008.

_____ . **សុបិនគ្មានថ្ងៃបញ្ចប់** ភ្នំពេញ: បន្ទាយស្រី, 2006.

នួន ពេជ្រស៊ូដេននី. **ដីកាកំណើតស្នេហ៍**. ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2008.

_____ . **ផ្កាយរះពេលថ្ងៃ** ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2006.

ប៉ាល វណ្ណារីក្ស. **ចាញ់ចិត្តចងស្នេហ៍**. ភ្នំពេញ : អង្គរ, 2005.

_____ . **មេឃស្រកានាគ** ភ្នំពេញ : អង្គរ, 2004.

ទឹម ម៉ានី. **ចម្រៀងជីវិត** ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2007.

_____ . **ថើបផ្តាំចាំស្នេហ៍**. ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2011.

_____ . **ផ្កាក្រវាស់** ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2013.

_____ . **ភ្លើងទឹកឃ្មុំ** ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2009.

_____ . **វិបត្តិកេរមរតក** ភ្នំពេញ : បន្ទាយស្រី, 2012.

អ៊ិន សុខហ៊ាន. **ម្ចាស់ជោគជតា** ភ្នំពេញ : អង្គរ, 2005.

អុំ សំអាង. **កូនអកតញ្ញ** ភ្នំពេញ : អង្គរ, 2004.

យូ សុភា. **កញ្ញាម្ចេសខ្មាំង** ភ្នំពេញ : បឹងទន្លេសាប, 2007.

_____ . **កុំផ្តាច់និស្ស័យកុំប្រល័យស្នេហ៍បង** ភ្នំពេញ: ពេជ្រ ណែត, 2011.

_____ . **ជាក់ណាប់ស្នេហ៍អូនថែជូនបង** ភ្នំពេញ : ពេជ្រ ណែត, 2010.

_____ . **ស្តាប់អូនចុះ! បើបងដឹង** ភ្នំពេញ : បឹងទន្លេសាប, 2012.

บทความในวารสาร

วิฑูกร ทองหล่อ. คำเรียกหญิงในเพลงสมัยนิยมเขมร. **มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 27, (2), 2548, 57 - 67.

สัมภาษณ์

Yeang Virakbot. (8 พฤษภาคม 2556) **สัมภาษณ์**. Lecturer. Faculty of Social Sciences and Humanities, Royal University of Phnom Penh, CAMBODIA.

You Sophea. (6 สิงหาคม 2556) **สัมภาษณ์**. Lecturer. Faculty of Social Sciences and Humanities, Royal University of Phnom Penh, CAMBODIA.